

مقدمه مؤلف

در اولین نگاه به طور حتم از خود می‌پرسید این زمانی که برای جغرافیا قرار است گذاشته شود چه سودی برای من دانش‌آموز دارد؟

شاید اولین پاسخ شما کسب نمره باشد، ولی آیا جغرافیا هیچ سودی در زندگی شما ندارد؟ اگر این طور است پس چه فایده‌ای دارد که چند سال در برنامه‌ی درسی شما این درس قرار داده شده است، بارها امتحانش را می‌دهید و در انتها برای کنکور یک چهارم زمانی که برای باقی درس‌ها می‌گذارید زمان برای مطالعه‌ی آن می‌گذارید؟

فقط برای اینکه از این مقطع خارج شوید و دانشجو گردید!

در صورتی که با این دید نگاه کنید شما تنها زمان خود را به هدر داده‌اید.

نگاه درست به جغرافیا چیست؟

این بار با این دید جغرافیا را مطالعه کنید که به شناختی از محیطی که در آن زندگی می‌کنید، دست می‌یابید، صرف خود شناخت به معنای سود بردن از زمان است.

ولی این شناخت چه فایده‌ای برای شما دارد؟

شاید باید در نظر گرفت سودی که برای شما دارد در ساده‌ترین شکل آن شناخت مناطق مختلف جهان از نظر طبیعی و انسانی است تا بتوانید برنامه‌ای برای سفر خود تدارک ببینید.

شاید شما از جمله شیفتگان رشته حقوق هستید، آیا می‌دانستید با وجود پیشرفت تکنولوژی باز هم تاثیر محیط و شرایط جغرافیایی، چه طبیعی و چه انسانی، بر جرایم قابل بررسی است؟

شاید هم شما شیفته رشته ادبیات هستید، با این وجود جغرافیا چه سودی برای شما دارد؟ مگر نه اینکه در نگارش ادبی عناصر جغرافیایی تاثیرگذار است؟ توصیف کوه زمانی معنا دارد که بدانید در محل زندگی شاعر یا نویسنده کوهی وجود داشته است

با این اوصاف جغرافیا بی‌فایده نیست.

یادتان باشد تا زمانی که درس‌هایتان را فقط برای کسب نمره بخوانید به طور قطع زمانی که صرف آن می‌کنید سود چندانی برای شما ندارد.

فصل ۱: ناحیه چیست

درس ۱: معنا و مفهوم ناحیه ۸

درس ۲: انسان و ناحیه ۱۴

فصل ۲: نواحی طبیعی

درس ۳: نواحی آب و هوایی ۲۳

درس ۴: ناهمواری ها و اشکال زمین ۳۵

درس ۵: نواحی زیستی ۴۶

فصل ۳: نواحی انسانی

درس ۶: نواحی فرهنگی ۵۶

درس ۷: نواحی اقتصادی (کشاورزی و صنعتی) ۶۵

درس ۸: نواحی اقتصادی (تجارت و اقتصاد جهانی) ۷۲

فصل ۴: نواحی سیاسی

درس ۹: معنا و مفهوم ناحیه سیاسی ۸۱

درس ۱۰: کشور، يك ناحیه سیاسی ۸۷

درس ۱۱: ژئوپلیتیک ۹۷

پاسخنامه تشریحی: ۱۰۸

جغرافیا سال یازدهم

فصل دوم نواحی طبیعی

درس ۳: نواحی آب و هوایی

مفاهیم کلیدی

ناحیه آب و هوایی

ناهمواری

کمر بندهای فشار

عناصر آب و هوا

ژئومورفولوژی (زمین ریخت شناسی)

فرسایش

اشکال طبیعی فرسایش

زیست بوم

حفاظت از نواحی طبیعی

درس ۴: ناهمواری ها و اشکال زمین

درس ۵: نواحی زیستی

مشاوره درسی:

قبل از ورود به مبحث نواحی طبیعی بهتر است یک امتحان کوچک از خودتان بگیرید؛ نقشه جغرافیایی ایران را بردارید، بر اساس اطلاعاتی که سال پیش خوانده‌اید سعی نمایید نواحی طبیعی ایران را پیدا کرده و دسته‌بندی کنید، نیاز نیست حتما دقیق و حرفه‌ای باشد، تنها لازم است مروری بر اطلاعات سال پیش خود داشته باشید و سعی نمایید اطلاعات را دسته‌بندی کنید، روی نقشه زیر این امتحان را از خود بگیرید:

نواحی آب و هوایی

آب و هوا و ناحیه

- آب و هوا از عوامل مهم پدید آمدن یک ناحیه است.
- آب و هوای متفاوت موجب می‌شود که بخش‌های مختلف سیاره زمین با یکدیگر تفاوت داشته باشند.
- برای پی بردن به آب و هوای یک ناحیه داده‌های آماری مربوط به دما، بارش، رطوبت و... را طی سالیان طولانی (معمولاً سی سال یا بیشتر) جمع‌آوری و میانگین آن را محاسبه می‌کنند.

شکل ۱. در ایستگاه‌های هواشناسی با استفاده از انواع ابزارها، میزان دما، بارش، رطوبت، سرعت، جهت وزش باد و... به طور دائم ثبت می‌شود.

- آب و هوا شناسی (اقلیم شناسی) یکی از شاخه‌های جغرافیای طبیعی است.

هوا:

وضعیت گذرا و موقتی هواکره در یک محل در مدت زمانی کوتاه است.
مثال: امروز هوا بارانی است یا امروز هوا سرد است.

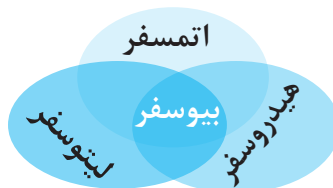
آب و هوا:

شرایط و وضعیت هوای یک ناحیه در مدت زمانی نسبتاً طولانی است.
مثال: اندونزی کشوری گرم و مرطوب است یا مغولستان کشوری سرد و خشک است.

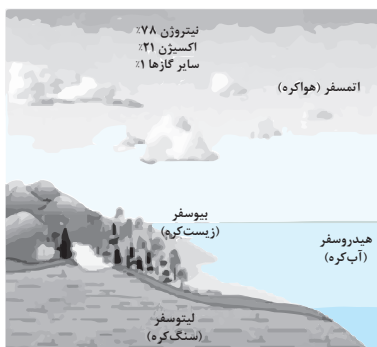
اهمیت هواکره یا اتمسفر

محیط زندگی ما از چهار بخش تشکیل شده است:

۱. هواکره (اتمسفِر)
۲. سنگ کره (لیتوسفر)
۳. آب کره (هیدروسفر)
۴. زیست کره (بیوسفر)

شکل ۲

شکل ۳

هوآکره مخلوطی از گازهای مختلف است و از لایه‌های مختلفی تشکیل شده و بیش‌ترین تغییرات در لایه‌ی زیرین آن، **تروپوسفر یا وردسپهر** به وجود می‌آید. وجود هوآکره زمین را از سایر سیارات جدا می‌کند، زیرا به واسطه هوآکره زیست کره قادر به حیات است.

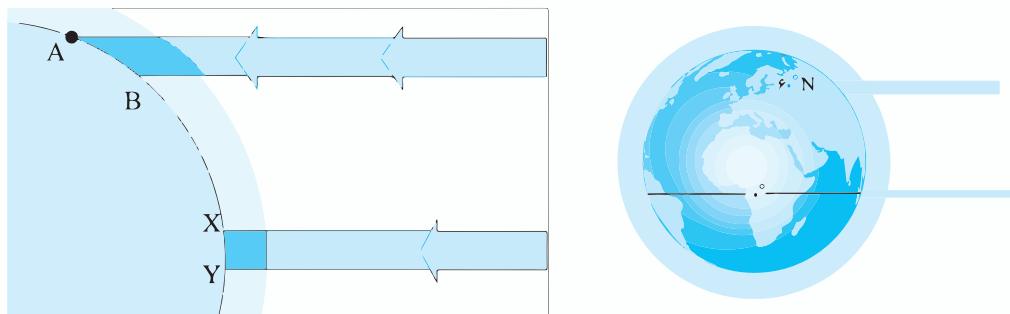
نیتروژن ۷۸٪ از گازهای به وجود آورنده هوآکره یا اتمسفر را تشکیل می‌دهد.

عوامل موثر در ایجاد نواحی مختلف آب و هوایی چیست؟

۱. تابش خورشید
۲. دما
۳. فشار
۴. بارش و چگونگی توزیع آن

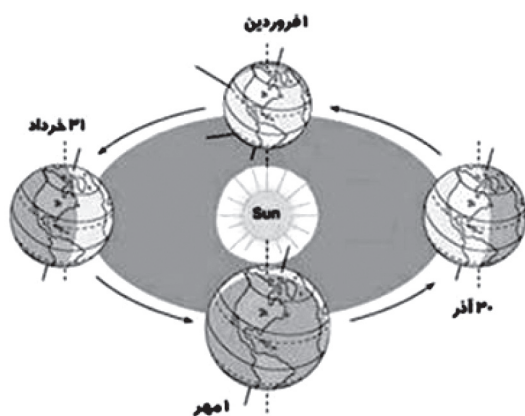
۱. تابش خورشید

- تابش خورشید عامل اصلی به وجود آمدن ویژگی‌های آب و هوایی در نواحی مختلف زمین است.
- تابش خورشید بر روی دما، بارش، فشار و رطوبت تاثیر گذار است.

شکل ۴- پرتوهای خورشید در مدار ۶۰ درجه به دلیل مایل تابیدن، مساحتی دوبرابر ناحیه استوایی را دربرمی‌گیرند. مقدار انرژی گرمایی دریافتی توسط هرواحد سطح در این ناحیه تقریباً نصف منطقه استوایی است.

زاویه تابش خورشید و میزان پراکندگی آن بر روی زمین یکنواخت نیست. مایل بودن محور زمین موجب می‌شود اشعه خورشید در نواحی استوایی عمود یا نزدیک عمود بتابد و زاویه تابش به سمت قطب مایل و مایل‌تر شود در نتیجه ← میزان انرژی دریافتی مناطق استوایی بسیار بیش‌تر از مناطق قطبی است.

شکل ۵

همه بخش‌های زمین در مدت زمان مساوی و یکسان انرژی خورشید را دریافت نمی‌کنند. مایل بودن محور زمین بر مدار گردش انتقالی آن به دور خورشید موجب می‌شود که طی حرکت وضعی و انتقالی، وسعت مناطق تاریک و روشن و طول شب و روز و فصول مختلف سال در نواحی مختلف و در نیمکره شمالی و جنوبی متفاوت باشد. مثال: نواحی قطبی کم‌ترین انرژی خورشید را دریافت نمی‌کنند. آن‌ها در زمستان چندماهه تاریکی کامل فرو می‌روند و انرژی جذب شده خود را از دست می‌دهند بدون آن که دوباره انرژی به دست آورند.

۲. دما

دریافت نامساوی انرژی خورشید سه نوع منطقه **گرم، معتدل و سرد** را در سطح زمین پدید می‌آورد.

عوامل موثر در دما:

۱. **عرض جغرافیایی:** هرچه از استوا به سمت عرض‌های جغرافیایی بالا حرکت کنیم دمای هوا کاهش می‌یابد.

اشعه خورشید در مناطق استوایی در طی سال عمود و نزدیک عمود می‌تابد. به این ترتیب نواحی استوایی منبع ذخیره گرما و سرچشمه جریان‌های آب گرم دریایی در اقیانوس‌ها هستند.

۲- ارتفاع از سطح زمین: به ازای هر ۱۰۰۰ متر ارتفاع ۶ درجه سانتی‌گراد از دما در لایه تروپوسفر کاسته می‌شود.

۳- دوری و نزدیکی به اقیانوس‌ها و دریاها

۴- عبور جریان‌های آب گرم و سرد

۵- جهت و شیب ناهمواری‌ها

۳. فشار

هوای دارای وزن است و بر همه چیز فشار وارد می‌کند. فشار هوا به وسیله فشارسنج اندازه‌گیری می‌شود و واحد اندازه‌گیری آن **هکتوپاسکال** است.

فشارسنج

شکل ۶. فشار هوا نیروی وارد بر یک واحد از سطح زمین است که مقدار آن در سطح دریای آزاد برابر با وزن ستونی از جیوه به ارتفاع ۷۶ سانتی‌متر است.

توده هوا و جنبه هوا چیست؟

توده هوا:

به حجم وسیعی از هوا که از نظر دما و رطوبت در سطح افقی تا صدها کیلومتر ویژگی‌های یکسانی داشته باشد، توده هوا گفته می‌شود.
مثال: توده هوای گرم و مرطوب یا توده هوای سرد و خشک

جنبه هوا:

مرز بین دو توده هوا مجاور هستند و آن‌ها را از هم جدا می‌کنند.

وقتی در یک ناحیه دو توده هوای متفاوت در مجاورت هم قرار گیرند و به هم برخورد کنند یک منطقه گذار با تغییر از نظر دما یا فشار در مرزهای آن‌ها پدید می‌آید.
برخورد توده‌های هوا با یکدیگر موجب ناپایداری هوا و در صورت دارا بودن رطوبت موجب بارندگی می‌شود.
مهم‌ترین جنبه هوا، **جنبه قطبی** است که بین هوای سرد قطب و هوای گرم استوایی در منطقه معتدله تشکیل می‌شود و نقش مهمی در تغییرات آب و هوایی کشور ما دارد

کمربندهای فشار و گردش عمومی هوا

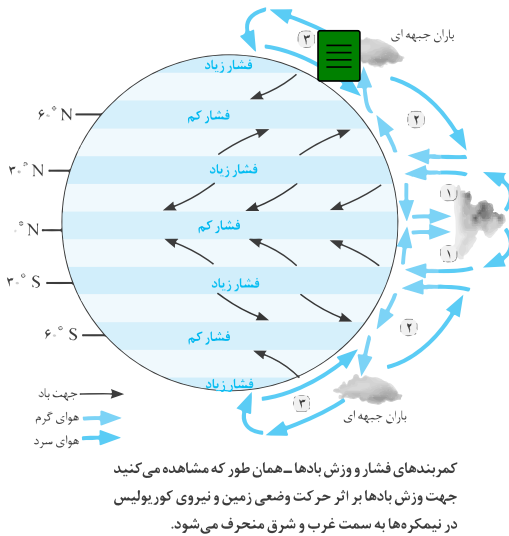
- پراکندگی کانون‌های فشار بر روی کره زمین از عوامل مهم گردش عمومی هوا و تغییرات آب و هوای نواحی به شمار می‌رود.
- تصویر روبه‌رو کمربندهای فشار را در اطراف زمین نشان می‌دهد.
- کمربندهای فشار اطراف زمین در دو نیم کره شمالی و جنوبی **قرینه** هستند.

در ناحیه **استوا** به دلیل تابش مستقیم خورشید و گرمای همیشگی **کانون کم‌فشار** ایجاد می‌شود.

در نواحی استوایی هوای گرم صعود کرده **سرد می‌شود** **رطوبت** خود را به صورت باران فرو می‌ریزد.

هوای سرد شده در استوا به سمت عرض‌های بالاتر حرکت کرده و تحت تاثیر نیروی **کریولیس** دچار انحراف می‌شود و در ناحیه جنب‌استوایی (اطراف مدار راس السرطان و راس الجدی) سرد و سنگین شده و مراکز **پرفشار جنب‌استوایی** را پدید می‌آورد.

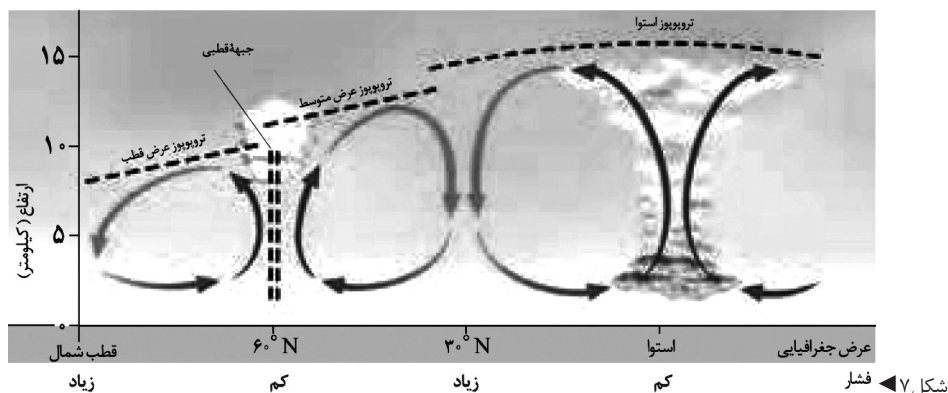
در حوالی عرض ۶۰ درجه، دوباره بر اثر صعود هوا منطقه کم‌فشار ایجاد می‌شود. این منطقه تحت تاثیر توده هوایی است که از سمت قطب به طرف آن حرکت می‌کند و هوای گرم را بالا می‌راند.

کمربندهای فشار و وزش بادهای همان‌طور که مشاهده می‌کنید جهت وزش بادهای بر اثر حرکت وضعی زمین و نیروی کوریولیس در نیمکره‌ها به سمت غرب و شرق منحرف می‌شود.

در عرض ۶۰ درجه به دلیل وسعت خشکی‌ها در نیمکره شمالی و وسعت آب‌ها در نیمکره جنوبی تغییراتی در فشار مناطق بروز می‌کند.

در نواحی قطبی به دلیل تابش مایل خورشید و سرما فوق العاده ← **کانون پرفشار** ایجاد می‌شود.

۳- بارش

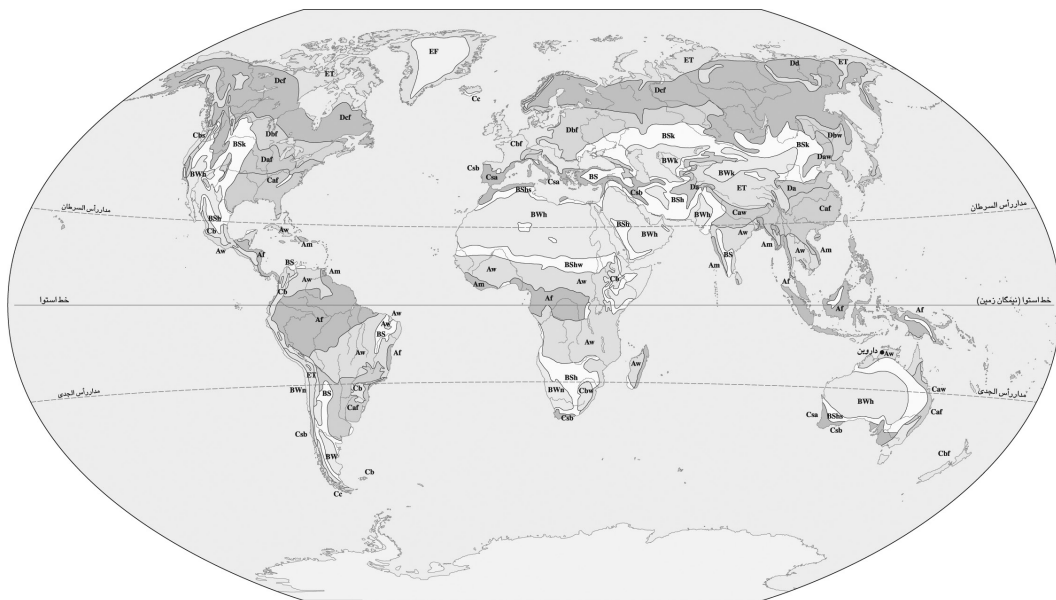
توزیع بارش در جهان نامساوی است. نواحی استوایی و آسیای موسمی پر باران و نواحی داخلی قاره‌ها و بیابان‌ها بارش ناچیزی دارند. عوامل وقوع بارش:

- ۱- **وجود هوای مرطوب:** هرچه منطقه‌ای به اقیانوس‌ها و دریاها و دریاچه‌ها نزدیک باشد از رطوبت بیش‌تر و در نتیجه بارش بیش‌تری برخوردار است.
- ۲- **عامل صعود:** توده هوای مرطوب باید تا ارتفاع معینی بالا برود و سرد شود تا به نقطه اشباع برسد و پس از تشکیل ابر، ببارد.

انواع بارش	
<p>شکل ۸</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ در این نوع بارندگی، توده هوا از هوای مجاور خود گرم‌تر می‌شود. ○ همراه با بالا رفتن، دمای آن پایین می‌آید و ابر تشکیل می‌شود و بارندگی صورت می‌گیرد. ○ بارش‌های بهاری بیشتر از این نوع‌اند.
<p>شکل ۹</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ این نوع بارندگی بیشتر در محل جبهه‌ها به وجود می‌آید. ○ جایی که توده‌های هوا با یکدیگر برخورد می‌کنند.
<p>شکل ۱۰</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ در این نوع بارندگی، نواحی مرتفع و کوهستان‌ها با توجه به شکل و جهت که دارند، مانع آن می‌شوند که توده هوای مرطوب به طور افقی حرکت کند. ○ در نتیجه، توده هوا در امتداد دامنه کوه به طرف قله بالا می‌رود و هنگام صعود، دمای آن کاهش می‌یابد و دیگر نمی‌تواند رطوبت را در خود نگه دارد و بنابراین، موجب بارش می‌شود.

معروفترین تقسیم‌بندی آب و هوایی تقسیم‌بندی کوپن است. طبقه‌بندی کوپن بر مبنای سه عامل بارش، دما و پوشش گیاهی صورت گرفته است.

علامت آب و هوا	نام آب و هوا	دما	بارش	پوشش گیاهی
A	استوایی (گرم و مرطوب)	هیچ ماهی سردتر از $18^{\circ}\text{C} + 18^{\circ}\text{C}$ نیست.	بارش در تمام سال	مناسب برای جنگل‌های بارانی استوایی
B	خشک	اختلاف دما زیاد است.	کمبود بارش	نامناسب برای رویش گیاه
C	معتدل	سردترین ماه بین $18^{\circ}\text{C} + 3^{\circ}\text{C}$ تا $3^{\circ}\text{C} - 3^{\circ}\text{C}$ است.	بارش در دوره سرد بیش‌تر از دوره گرم	مناسب برای جنگل‌های خزان‌دار
D	سرد	سردترین ماه زیر 3°C است.	بارش تابستان بیش‌تر از زمستان	مناسب برای جنگل‌های مخروطی سردسیری
E	بسیار سرد (قطبی)	هیچ ماهی بیش از 10°C نیست.	کمبود بارش	نامناسب برای رویش گیاه

A		B		C		D		E	
Aw As	ساوانا	BS	نیمه بیابانی	Ch Cc	مرطوب جنوب استوایی	Dc Dd	جنب قطبی	EF	یخ‌ندان
Af Am	مرطوب استوایی	BW	بیابانی	Ca	الیاوسی	Db	قاره‌ای مرطوب تابستان سرد	ET	توندرا
				Cs	مدیترانه‌ای	Da	قاره‌ای مرطوب تابستان گرم		

شکل ۱۱

بیابان‌ها

- مناطق خشک مناطقی هستند که کمبود بارش دارند.
- بارش در مناطق خشک: نامنظم است به طوری که ممکن است چند سال بارشی صورت نگیرد و یا منطقه به طور ناگهانی با رگبارهای کوتاه مدت مواجه شود.

جدول تقسیم‌بندی مناطق خشک از نظر میزان بارش:

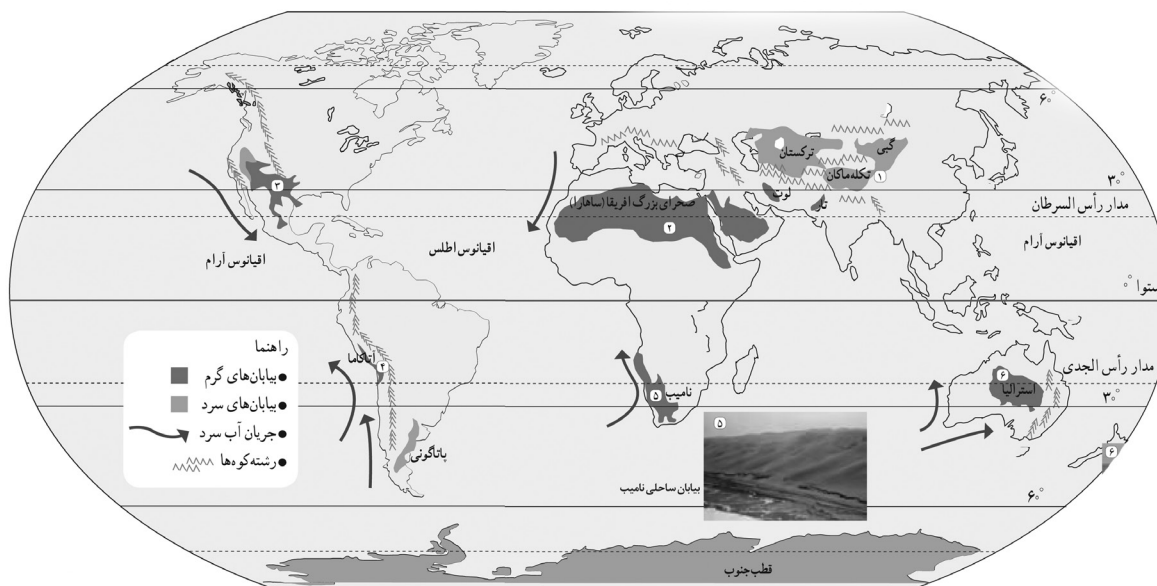
میزان بارندگی سالانه	میزان بارندگی سالانه	میزان بارندگی سالانه	میزان بارندگی سالانه	میزان بارندگی سالانه
کمتر از ۵۰ mm	۵۰-۱۰۰ mm	۱۰۰-۲۵۰ mm	۲۵۰-۴۵۰ mm	بیش از ۴۵۰ mm
بیابانی	بسیار خشک (نیمه‌بیابانی)	خشک	نیمه‌خشک	مرطوب

- دو ویژگی مهم در تعریف بیابان‌ها: کمبود بارش و تبخیر زیاد است.

تقسیم‌بندی بیابان‌ها از نظر دما:

بیابان‌های سرد	بیابان‌های گرم
در عرض‌های جغرافیایی بالا یا در ارتفاعات زیاد قرار دارند.	عمدتاً در نواحی مجاور مدار رأس السرطان و رأس الجدی واقع شده‌اند. بیابان دره مرگ کالیفرنیا، العزیزه در لیبی، صحرای بزرگ آفریقا و بیابان لوت ایران در سال‌های مختلف گرم‌ترین نقاط کره زمین بوده‌اند.
بیابان گبی بیابان ترکستان بیابان تکله ماکان	مثال: دره مرگ در کالفرنیا (آمریکا شمال) آتاکاما در آمریکا جنوبی صحرای بزرگ آفریقا بیابان استرالیا بیابان نامیب در جنوب آفریقا دشت لوت دشت تار

شکل ۱۲

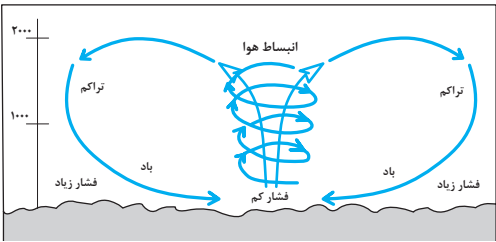
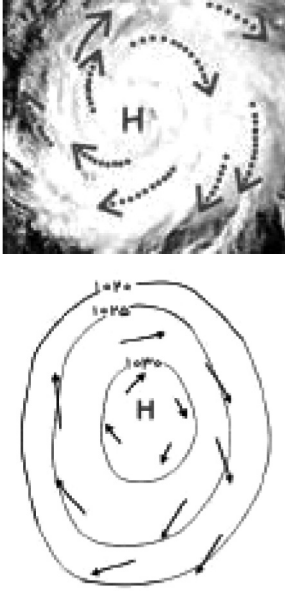
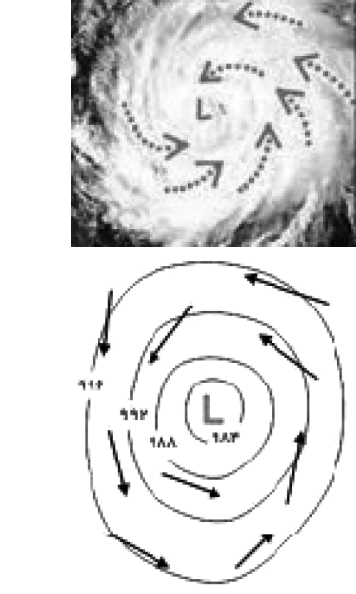
علل ایجاد بیابان‌ها

دوری از منابع رطوبت	استقرار مرکز پرفشار جنب‌استوایی
دوری از منابع رطوبت مانند دریاها و اقیانوس‌ها همچنین قرار گرفتن پشت کوه‌ها که مانع از رسیدن توده هوای مرطوب می‌شود از علل ایجاد بیابان‌ها و نواحی خشک است.	در نواحی پرفشار، فرونشینی هوا مانع صعود هوا و در نتیجه، بارش می‌شود. چنان‌که پیش‌تر گفتیم، در منطقه جنب‌استوایی، توده‌های هوا در حوالی مدارهای رأس السرطان و رأس الجدی فرو می‌نشینند و منطقه پرفشار را به وجود می‌آورند. در نتیجه، کمربند بیابانی کره زمین در اطراف این دو مدار در سه قاره گسترده شده است. در مناطق قطبی نیز به دلیل پرفشار بودن، امکان صعود هوا وجود ندارد. البته در برخی سواحل قاره‌ها مانند سواحل آمریکای جنوبی و سواحل آفریقای جنوبی بیابان‌هایی پدید آمده‌اند و در این مناطق نیز علت اصلی به وجود آمدن بیابان، وجود مرکز پرفشار و صعود نکردن هواست. هرچند جریان‌های آب سرد که از قطب به سمت این نواحی در حرکت‌اند، صعود نکردن هوا را تشدید و تقویت می‌کنند و موجب بیابانی‌شدن این نواحی می‌شوند.
مثال: بیابان گبی یا تکله ماکان	مثال: آتاکاما و نامیب

مثال: آناکاما و نامیب

مثال: بیابان گبی یا تکلہ ماکان

مرکز کم فشار و پرفشار

باد	مرکز پرفشار یا آنتی سیکلون	مرکز کم فشار یا سیکلون
<p>هوا همیشه از جایی که فشار بیش تری دارد به جایی کم فشار کم تری دارد جریان می یابد . به این ترتیب باد به وجود می آید. یعنی هوای گرم و سبک بالا می رود و هوای سرد و سنگین به زیر آن رفته و جایگزین می شود.</p>	<p>وقتی هوا سرد می شود مولکول ها بهم نزدیک تر شده و تعدادشان در واحد حجم بیش تر می شود. هوای سرد سنگین است و به سمت پایین فرود می آید در نتیجه بر روی منطقه یک مرکز پرفشار یا آنتی سیکلون پدید می آید. در آنتی سیکلون فشار هوا به سمت مرکز ناحیه افزایش می یابد.</p>	<p>وقتی هوای یک منطقه گرم می شود مولکول ها سریع تر حرکت می کنند و از هم فاصله می گیرند. در نتیجه از وزن و فشار هوا در واحد حجم کاسته می شود. هوای گرم سبک می شود و به سمت بالا صعود می کند. هوای گرم نسبت به اطراف خود فشار کم تری دارد و در نتیجه بر روی منطقه گرم یک مرکز کم فشار یا سیکلون ایجاد می شود. در سیکلون فشار هوا به سمت مرکز ناحیه کم می شود.</p>
 <p>شکل ۱۵</p>	 <p>شکل ۱۴</p>	 <p>شکل ۱۳</p>

پرسش‌های تشریحی

تعیین کنید کدام عبارت درست و کدام عبارت نادرست است

درست نادرست

- ۱۲۳. آب و هوا، یکی از عوامل مهم پدید آمدن ناحیه است.
- ۱۲۴. هوا، شرایط وضعیت جوی یک ناحیه در مدت زمان نسبتاً طولانی است.
- ۱۲۵. زاویه تابش خورشید و میزان پراکندگی آن بر روی زمین یکنواخت است.
- ۱۲۶. پیدایش مناطق آب و هوایی در سطح زمین نتیجه تابش نامساوی خورشید است.
- ۱۲۷. هر چه از استوا به سمت عرض‌های جغرافیایی پایین حرکت کنیم دمای هوا کاهش می‌یابد.
- ۱۲۸. در یک توده هوای کم فشار (سیلکون) سرعت مولکول‌ها کم و در نتیجه از وزن و فشار هوا کاسته می‌شود.
- ۱۲۹. در یک توده هوای پر فشار (آنتی سیلکون) سرعت مولکول‌ها و تعدادشان در واحد حجم، کم می‌شود.

جاهای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید (واژگان کلیدی)

- ۱۳۰. ویژگی‌های آب و هوایی متفاوت موجب تفاوت بخش‌های مختلف سیاره زمین با یکدیگر شده و ..... به وجود می‌آیند.
- ۱۳۱. هوا وضعیت گذرا و موقتی هوا کره در یک محل در ..... است.
- ۱۳۲. آب و هواشناسی یکی از شاخه‌های ..... است.
- ۱۳۳. بیش‌ترین تغییرات آب و هوایی در لایه زیرین آن یعنی ..... رخ می‌دهد.
- ۱۳۴. اشعه خورشید در منطقه استوایی در طی سال، عمود و نزدیک ..... می‌تابد.
- ۱۳۵. هوا دارای وزن است و بر همه چیز ..... وارد می‌کند.
- ۱۳۶. فشار هوا در یک مکان ..... است و کم یا زیاد می‌شود.
- ۱۳۷. در یک توده هوا با فشار کم (سیلکون) فشار هوا به سمت مرکز ..... می‌شود.
- ۱۳۸. در یک توده هوا با فشار زیاد، فشار هوا به سمت مرکز ..... می‌یابد.
- ۱۳۹. مرز بین دو توده هوا را ..... می‌گویند.
- ۱۴۰. کمربندهای فشار در دو نیمکره شمالی و جنوبی ..... هستند.
- ۱۴۱. در عرض‌های متوسط و منطقه معتدله بر اثر ..... منطقه کم فشار ایجاد می‌شود.
- ۱۴۲. جابه‌جایی توده‌های هوا بین کمربندهای فشار، موجب ..... مختلف در سطح کره زمین و تغییرات آب و هوایی می‌شود.
- ۱۴۳. اقلیم شناسان با استفاده از ..... نواحی اقلیمی جهان را بررسی و تقسیم‌بندی کرده‌اند.
- ۱۴۴. بیابان‌ها بخش‌هایی از ..... می‌باشند.
- ۱۴۵. بیابان‌های گرم عمدتاً در ناحیه ..... واقع شده‌اند.

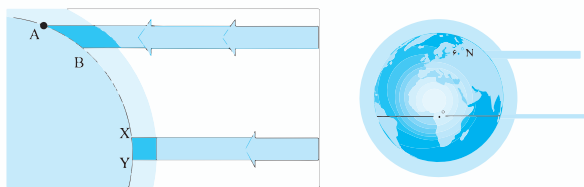
به پرسش‌های زیر پاسخ‌های کوتاه دهید

- ۱۴۶. علت اهمیت هوا کره برای سیاره زمین چیست؟
- ۱۴۷. علل به‌وجود آمدن نواحی مختلف آب و هوایی را نام ببرید.
- ۱۴۸. مهم‌ترین منبع انرژی برای زمین و عامل اصلی ایجاد ویژگی‌های آب و هوایی در زمین چیست؟
- ۱۴۹. عناصر آب و هوا کدام‌اند؟
- ۱۵۰. چه عاملی موجب می‌شود که تابش خورشید در همه مناطق زمین یکنواخت نباشد؟
- ۱۵۱. مناطق آب و هوایی کره زمین را نام ببرید.
- ۱۵۲. کدام نواحی کره زمین سرچشمه جریان‌های دریایی آب گرم در اقیانوس‌ها می‌باشند؟

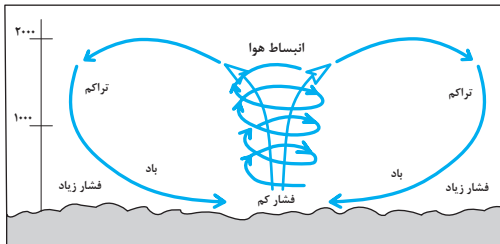
۱۵۳. فشار هوا با چه وسیله‌ای اندازه‌گیری می‌شود و واحد اندازه‌گیری آن چیست؟
۱۵۴. اثرات برخورد دو توده هوا چیست؟
۱۵۵. نتایج پراکندگی کانون‌های فشار بر روی زمین چیست؟
۱۵۶. الف) علت ایجاد منطقه کم فشار در عرض جغرافیای ۶۰ درجه چیست؟
ب) این نقطه تحت تأثیر کدام توده هواست؟
۱۵۷. وقوع بارش در یک ناحیه به چه عواملی بستگی دارد؟
۱۵۸. منابع عمده رطوبت هوا را نام ببرید.
۱۵۹. نقش عامل صعود در بارش چیست؟
۱۶۰. انواع بارش را نام ببرید.
۱۶۱. معیارهای طبقه‌بندی آب و هوایی کوپن کدام‌اند؟
۱۶۲. بیابان‌های سرد در کجا ایجاد شده‌اند؟
۱۶۳. ناحیه پر فشار جنب استوایی چگونه موجب ایجاد بیابان می‌شود؟

جداول یا شکل‌های زیر را کامل کنید

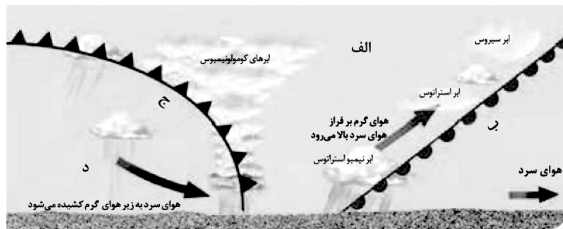
۱۶۴. در ارتباط با زاویه تابش خورشید شکل را تفسیر کنید.

۱۶۵. در ارتباط با فشار هوا شکل را تفسیر کنید.

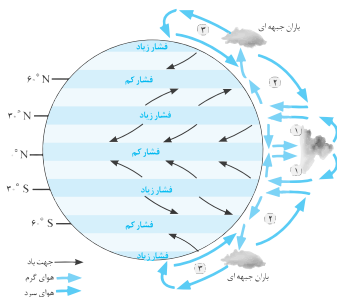

۱۶۶. در ارتباط با جبهه هوا موارد خواسته شده را نام‌گذاری کنید.

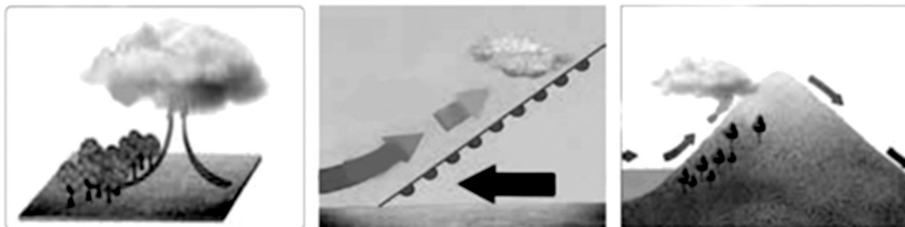

- الف)
- ب)
- ج)
- د)

۱۶۷. در رابطه با کمربندهای فشار و گردش عمومی جو مراکز فشار زیاد و فشار کم را در روی شکل مشخص کنید.

۱۶۸. در رابطه با انواع بارش، نوع بارش را در هر یک از شکل‌های زیر بنویسید.

ج

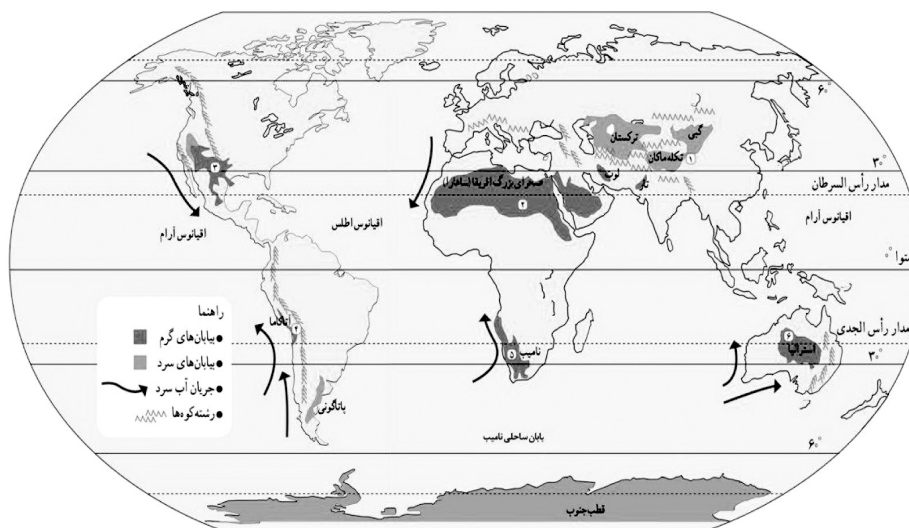
ب

الف

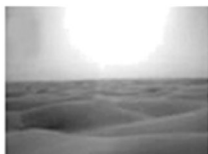
۱۶۹. با توجه به معیارهای کون در طبقه‌بندی آب و هوایی - جدول زیر را کامل کنید.

علامت آب و هوا	نام آب و هوا	دما	بارش	پوشش گیاهی
الف	استوایی	هیچ ماهی سردتر از 18° سانتی‌گراد نیست	ب	ج
B	د	و	کمبود بارش	هـ
D	ی	سردترین ماه زیر 3° - سانتی‌گراد	ر	ز
ح	بسیار سرد (قطبی)	خ	کمبود بارش	نامناسب برای رویش گیاه

۱۷۰. با توجه به انواع بیابان‌ها، بیابان‌های مشخص شده روی نقشه را نام ببرید.

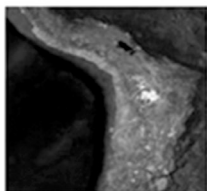
ج: .....

ب: .....

الف: .....

و: .....

هـ: .....

د: .....

به پرسش‌های زیر پاسخ‌های کامل دهید

۱۷۱. چگونه نوع آب و هوای یک ناحیه را مشخص می‌کنند.
۱۷۲. چه مواردی در ایستگاه‌های هواشناسی ثبت می‌شود؟
۱۷۳. عوامل مؤثر در دمای یک مکان را نام ببرید.
۱۷۴. فشار هوا را تعریف کنید.
۱۷۵. باد چگونه به وجود می‌آید؟
۱۷۶. توده هوا را تعریف کنید و انواع آن را نام ببرید.
۱۷۷. چرا در مناطق استوایی هر روز عصر، رعد و برق و بارندگی اتفاق می‌افتد؟
۱۷۸. علت ایجاد بیابان در سواحل آمریکای جنوبی و آفریقای جنوبی چیست؟ نمونه‌ای از این بیابان‌ها را نام ببرید؟
۱۷۹. با ذکر مثال توضیح دهید پراکندگی بارش در جهان چگونه است؟
۱۸۰. بارندگی همرفتی چگونه شکل می‌گیرد؟
۱۸۱. بارندگی کوهستانی چگونه شکل می‌گیرد؟
۱۸۲. بارندگی جبهه‌ای چگونه شکل می‌گیرد؟
۱۸۳. ویژگی‌های بارش مناطق خشک را بنویسید.
۱۸۴. عوامل مؤثر در ایجاد بیابان‌ها کدام‌اند؟
۱۸۵. دوری از منابع رطوبتی و قرارگیری پشت ناهمواری‌ها چگونه موجب ایجاد بیابان می‌شود؟

به پرسش‌های علت و معلولی زیر پاسخ دهید

۱۸۶. متن زیر را مطالعه نموده و به سؤالات مربوطه پاسخ دهید.

مریم و شبنم قصد دارند بعد از اتمام امتحانات نوبت دوم به همراه خانواده به مسافرت بروند. خانواده مریم تصمیم گرفتند به شهر کرمان در استان کرمان و خانواده شبنم تصمیم گرفتند به شهر رشت در استان گیلان بروند. شهر رشت مرکز استان گیلان و یکی از کلان شهرهای ایران است. از نظر ویژگی‌های آب و هوایی، دارای میانگین دمای سالانه $15/9$ درجه سانتی‌گراد و بارش 1359 میلی‌متر می‌باشد. دارای آب و هوای گرم و معتدل که دارای تابستان‌های گرم و شرجی و زمستان سرد و مرطوب است - میانگین دمای فصلی در بهار $18/8$ - در تابستان 24 - در پاییز 13 و در زمستان $7/6$ و فصل پاییز پر باران‌ترین ماه با میانگین $215/4$ میلی‌متر و کم باران‌ترین ماه ژوئیه (تیر و مرداد) با 42 میلی‌متر می‌باشد. شهر کرمان یکی از کلان شهرهای ایران و مرکز استان کرمان است و همچنین یکی از شهرهای تاریخی ایران است. این شهر در عرض جغرافیایی $30^{\circ}/25'$ قرار گرفته، متوسط بارندگی $132/7$ میلی‌متر است. به‌طور کلی این شهر به دلیل ارتفاع زیاد از سطح دریا نسبتاً خنک و معتدل است. و همین موقعیت توپوگرافی باعث شده است که در مقایسه با شهرهای مرکزی مثل اصفهان - یزد - بیرجند ... از هوایی خنک در تابستان برخوردار باشد.

از جمله مناطق طبیعی کرمان کویر لوت است و دیگر مکان‌های طبیعی کلوت‌ها هستند که بزرگ‌ترین عارضه کلوخی طبیعی دنیا به‌شمار می‌رود.

الف) این دو ناحیه آب و هوایی چه تفاوت‌هایی از نظر بارش و دما ... دارند؟

ب) با توجه به متن و اطلاعات خود از سال‌های قبل بگوئید با توجه به این که هر دو شهر در ایران قرار گرفته چه عواملی موجب تفاوت این دو ناحیه شده است؟

ج) بهترین ماه و فصل برای مسافرت به شهر رشت چه زمانی است؟ چرا؟

د) بهترین ماه و فصل برای مسافرت به شهر کرمان چه زمانی است؟ چرا؟

و) کدام پدیده‌های طبیعی در هر دو شهر موجب جلب گردشگر می‌شود؟

سؤال‌های کنکور و تکمیلی

۱۸۷. کدام یک از موارد زیر از اجزای تشکیل دهنده محیط زیست نمی‌باشد؟
 ۱) اتمسفر ۲) لیتوسفر ۳) آستونسفر ۴) هیدروسفر
۱۸۸. کدام یک از موارد زیر از ویژگی‌های مهم سیاره زمین است که آن را از سایر سیارات جدا می‌کند؟
 ۱) وجود سنگ کره ۲) وجود هوا کره ۳) وجود آب کره ۴) بیوسفر
۱۸۹. در رابطه با تشکیل باد گزینه درست را انتخاب کنید.
 ۱) هوا از جایی که فشار کم است به سمت فشار زیاد حرکت می‌کند.
 ۲) هوای گرم و سنگین بالا می‌رود و هوای سرد و سبک جانشین آن می‌شود.
 ۳) هوای گرم و سبک بالا می‌رود و هوای سرد و سنگین جانشین آن می‌شود.
 ۴) هوای سرد و سنگین بالا می‌رود و هوای گرم و سبک جانشین آن می‌شود.
۱۹۰. در ناحیه استوا به دلیل ..... یک کانون ..... ایجاد می‌شود. در قطب‌ها به دلیل ..... یک کانون ..... ایجاد می‌شود.
 ۱) سردی هوا - کم فشار - سردی - پرفشار ۲) گرمای همیشگی - کم فشار - سردی - پرفشار
 ۳) گرمای همیشگی - پرفشار - سرما - کم فشار ۴) سرما - پرفشار - گرما - کم فشار
۱۹۱. به دلیل وسعت ..... در نیم کره ..... و وسعت ..... در نیم کره ..... تغییراتی در فشار مناطق ایجاد می‌شود.
 ۱) خشکی‌ها - شمالی - خشکی - شمالی ۲) خشکی‌ها - شمالی - آب‌ها - جنوبی
 ۳) آب‌ها - شمالی - خشکی - جنوبی ۴) آب‌ها - جنوبی - خشکی - شمالی
۱۹۲. پوشش گیاهی خزان‌دار مربوط به کدام مناطق آب و هوایی می‌باشد؟
 ۱) استوایی ۲) معتدل ۳) خشک ۴) سرد
۱۹۳. براساس طبقه‌بندی کوپن، کدام یک از ویژگی‌های زیر جزء آب و هوای خشک است؟
 ۱) اختلاف دما زیاد - نامناسب برای رویش گیاه - بارش تابستان بیشتر از زمستان
 ۲) هیچ ماهی کمتر از 18° سانتی‌گراد نیست - نامناسب برای رویش گیاه - کمبود بارش
 ۳) اختلاف دما زیاد - نامناسب برای رویش گیاه - کمبود بارش
 ۴) دما بین 3° تا 18° سانتی‌گراد - بارش در دوره سرد سال - نامناسب برای رویش گیاه
۱۹۴. بارندگی مناطق نیمه خشک و بسیار خشک به ترتیب کدام است؟
 ۱) ۴۰۰ تا ۲۵۰ - ۱۰۰ ۲) ۱۰۰ تا ۲۵۰ - کمتر از ۵۰ میلی‌متر
 ۳) ۴۰۰ تا ۲۵۰ - ۲۵۰ تا ۵۰ ۴) ۴۵۰ - ۲۵۰ - ۱۰۰ تا ۵۰
۱۹۵. کدام یک از گزینه‌های زیر از ویژگی‌های اصلی بیابان‌ها می‌باشند؟
 ۱) بارش کم - تبخیر زیاد ۲) بارش کم - پوشش گیاهی ۳) فشار - پوشش گیاهی ۴) تبخیر - فشار
۱۹۶. کدام دسته از بیابان‌های زیر جزء بیابان‌های سرد کره زمین هستند؟
 ۱) آتاکاما - گبی ۲) آتاکاما - نامیب ۳) گبی - تکلماکان ۴) استرالیا - تار
۱۹۷. کدام یک از بیابان‌ها به علت دوری از دریاها ایجاد شده‌اند؟
 ۱) گبی - تکلماکان ۲) آتاکاما - گبی ۳) ترکستان - نامیب ۴) لوت - تار

پاسخنامه تشریحی

۱۶۷. $5^{\circ}N$ فشار کم - $30^{\circ}N$ فشار زیاد - $60^{\circ}N$ فشار کم - قطبین فشار زیاد
۱۶۸. الف) همرفتی (ب) جبهه‌ای (ج) کوهستانی
۱۶۹. الف) (A ب) بارش در تمام سال (ج) مناسب برای جنگل‌های بارانی (د) خشک (و) اختلاف دما زیاد است. ه) نامناسب برای رویش گیاه (ی) سرد (ر) بارش تابستان بیشتر از زمستان (ز) جنگل‌های مخروطی سردسیر (ح) E (خ) هیچ ماهی بیش از 10° سانتی‌گراد نیست.
۱۷۰. الف) تلکه ماکان (ب) صحرای بزرگ آفریقا (ج) تار در هندوستان (د) آتاکاما در شیلی
۱۷۱. برای پی بردن به نوع آب و هوای یک ناحیه، داده‌های آماری مربوط به دما، بارش، رطوبت و فشار... را در طی سال‌های طولانی (معمولاً سی سال یا بیشتر) جمع‌آوری و میانگین آن را محاسبه می‌کنند.
۱۷۲. میزان دما - بارش - رطوبت - سرعت و جهت وزش باد
۱۷۳. عرض جغرافیایی - ارتفاع از سطح دریا - دوری و نزدیکی به اقیانوس‌ها و دریاها - عبور جریان‌های دریایی آب گرم و سرد - و جهت شیب ناهمواری‌ها
۱۷۴. فشار هوا، نیروی وارده بر یک واحد از سطح زمین است که مقدار آن در سطح آزاد برابر با وزن ستونی از جیوه به ارتفاع ۷۶ سانتی‌متر است.
۱۷۵. هوا همیشه از جایی که فشار بیشتری دارد به سمت جایی که فشار کمتری دارد جریان می‌یابد و به این ترتیب باد به وجود می‌آید. یعنی برخورد توده هوای پر فشار و کم‌فشار.
۱۷۶. به حجمی از هوا که از نظر دما، رطوبت، فشار و ... در سطح افقی ویژگی‌های یکسان داشته باشد توده هوا می‌گویند. توده هوای گرم و مرطوب - توده هوای سرد و خشک.
۱۷۷. چون در ناحیه استوایی هوای گرم به سمت بالا صعود می‌کند و با بالا رفتن سرد شده و رطوبت خود را به صورت باران فرو می‌ریزد.
۱۷۸. وجود مرکز پر فشار و صعود نکردن هواست. هر چند جریان‌های آب سرد که از قطب به سمت این نواحی در حرکت‌اند صعود نکردن هوا را تشدید می‌کند و موجب بیابانی شدن این نواحی شدند. مانند آتاکاما در آمریکای جنوبی و نامیب در آفریقا.
۱۷۹. توزیع بارش در جهان نامساوی است. درحالی‌که برخی مناطق جهان مانند نواحی استوایی و آسیای موسمی بسیار پر باران بوده و بیش از ۱۵۰۰ میلی‌متر در سال بارندگی دارند، برخی نواحی داخلی قاره‌ها و بیابان‌ها مقدار ناچیزی باران و بارش آن کمتر از ۵۰ یا ۱۰۰ میلی‌متر و حتی ممکن است سال‌ها در این نواحی باران نبارد.
۱۸۰. در این بارندگی توده هوا در سطح معینی از هوای مجاور خود گرم‌تر می‌شود و همراه با بالا رفتن، دمای آن پایین می‌آید و ابر تشکیل می‌شود و بارندگی صورت می‌گیرد.
۱۸۱. نواحی کوهستانی و مرتفع با توجه به شکل و جهت، موجب می‌شوند که توده هوای مرطوب نتواند به طور افقی حرکت کند. در نتیجه توده هوا در امتداد دامنه کوه به طرف قله بالا می‌رود و هنگام صعود، دمای آن کاهش می‌یابد و دیگر نمی‌تواند رطوبت را در خود نگه دارد و موجب بارش می‌شود.

۱۳۹. جبهه
۱۴۰. قرینه
۱۴۱. صعود هوا
۱۴۲. وزش بادهای
۱۴۳. معیارهای
۱۴۴. مناطق خشک
۱۴۵. بین‌المدارین
۱۴۶. ایجاد حیات برای زیست کره
۱۴۷. تابش خورشید - دما بر فشار بارش و چگونگی توزیع آن‌ها
۱۴۸. نور خورشید
۱۴۹. تابش خورشید - دما - فشار - بارش
۱۵۰. مایل بودن محور زمین
۱۵۱. گرم - معتدل - سرد
۱۵۲. نواحی استوایی
۱۵۳. هکتو پاسکال
۱۵۴. ناپایداری هوا - در صورت داشتن رطوبت بارندگی ایجاد می‌کند.
۱۵۵. گردش عمومی هوا - تغییرات آب و هوایی
۱۵۶. الف) صعود هوا در این منطقه (ب) تحت تأثیر توده هوایی است که از سمت قطب به طرف آن حرکت می‌کند و هوای نسبتاً گرم‌تر را به سمت بالا می‌راند.
۱۵۷. ۱) هوای مرطوب (۲) عامل صعود
۱۵۸. اقیانوس - دریا - دریاچه‌ها
۱۵۹. باعث می‌شود هوا سرد شده و به نقطه اشباع برسد و پس از تشکیل ابر، ببارد.
۱۶۰. جبهه‌ای - همرفتی - کوهستانی
۱۶۱. دما - بارش - پوشش گیاهی
۱۶۲. عرض‌های جغرافیایی بالا - یا توسط ارتفاعات محصور شده‌اند.
۱۶۳. فرونشینی هوا مانع صعود هوای گرم و بارش در این نواحی می‌شود.
۱۶۴. مایل بودن محور زمین موجب می‌شود که اشعه خورشید به مناطق استوایی عمود بتابد و زاویه تابش به سمت قطب مایل‌تر می‌شود - با توجه به شکل هر چند پرتوهای خورشید در مدار 60° درجه به جهت مایل تابیدن مساحتی در برابر ناحیه استوایی را در برمی‌گیرند، اما مقدار انرژی گرمایی دریافتی توسط هر واحد سطح، در این ناحیه تقریباً نصف منطقه استوایی است.
۱۶۵. با توجه به این تصویر، هوا همیشه از جایی که فشار بیشتری دارد به سمت جایی که فشار کمتری دارد جریان می‌یابد و به این ترتیب باد به وجود می‌آید. در این شکل، هوا در اطراف استوا، سبک است به سمت بالا رفته و از آنجا به سمت عرض‌های جغرافیایی بالا می‌رود. و از طرف دیگر هوای سرد و سنگین در عرض‌های بالاتر به زیر هوای سبک رفته و همین برخورد توده هوای فشار زیاد و فشار کم موجب ایجاد باد می‌شود.
۱۶۶. الف) هوای گرم (ب) جبهه گرم (ج) جبهه سرد (د) هوای سرد

پاسخ سؤال‌های کنکور و تکمیلی

پاسخ گزینه ۳ است

۱۸۷

از اجزای تشکیل دهنده محیط زیست، اتمسفر، لیتوسفر و هیدروسفر است که ترکیب این سه بیوسفر را ایجاد می‌کند.

پاسخ گزینه ۲ است

۱۸۸

وجود هواکره از جمله ویژگی‌های کره زمین است که زمین را از دیگر سیارات مجزا می‌کند.

پاسخ گزینه ۳ است

۱۸۹

در تشکیل باد هوای گرم و سبک بالامی‌رود و هوای نسبتاً سرد و سنگین به زیر آن می‌رود و جانشین آن می‌شود.

پاسخ گزینه ۲ است

۱۹۰

در ناحیه استوا به دلیل گرمای همیشگی یک کانون کم فشار ایجاد می‌شود و در قطب به دلیل سردی یک کانون پرفشار ایجاد می‌شود.

پاسخ گزینه ۲ است

۱۹۱

به دلیل وسعت خشکی‌ها در نیم‌کره شمالی و وسعت آب‌ها در نیم‌کره جنوبی تغییراتی در فشار مناطق ایجاد می‌شود.

پاسخ گزینه ۲ است

۱۹۲

از جمله ویژگی‌های مناطق معتدل پوشش گیاهی خزان‌دار است.

پاسخ گزینه ۳ است

۱۹۳

مناطق خشک دارای اختلاف دمای زیاد- پوشش گیاهی نامناسب برای رویش گیاه و کمبود بارش هستند.

پاسخ گزینه ۱ است

۱۹۴

بارندگی مناطق نیمه خشک ۴۰۰ تا ۲۵۰ میلی‌متر و مناطق بسیار خشک ۱۰۰ تا ۵۰ میلی‌متر است.

پاسخ گزینه ۱ است

۱۹۵

بارش کم و تبخیر زیاد از جمله ویژگی‌های بیابان‌ها است.

پاسخ گزینه ۳ است

۱۹۶

بر اساس شکل صفحه ۳۲ و ۳۳ کتاب درسی بیابان‌های گبی، تکلماکان، ترکستان و پاتاگونی از جمله بیابان‌های سرد کره زمین می‌باشند.

پاسخ گزینه ۱ است

۱۹۷

تکلماکان و گبی از جمله بیابان‌هایی است که به دلیل دوری از دریاها ایجاد شده‌اند.

۱۸۲. بیشتر در محل جبهه‌ها، یعنی جایی که توده‌های هوا با یکدیگر برخورد می‌کنند، به وجود می‌آید.

۱۸۳. بارندگی کم و نامنظم - و ممکن است چند سال بارش صورت نگیرد - بارش ناگهانی و رگباری - تبخیر زیاد

۱۸۴. الف) ایجاد مرکز پرفشار جنب استوایی ب) دوری از منابع رطوبتی و شکل و جهت ناهمواری‌ها پ) عبور جریان‌های آب سرد اقیانوس

۱۸۵. برخی از بیابان‌ها به علت دوری از دریاها و یا قرار گرفتن در پشت کوه‌ها که مانع از رسیدن توده‌های هوای مرطوب به این نواحی می‌شود، با خشکی هوا مواجه می‌شوند مانند بیابان گبی یا تکلماکان

۱۸۶. الف) با توجه به اینکه شهر رشت در نزدیکی دریا قرار گرفته است، میزان بارش آن زیاد و در حدود ۱۳۵۹ میلی‌متر و میانگین دمای سالانه آن ۱۵/۹ درجه سانتی‌گراد است.

میانگین بارش شهر کرمان ۱۲۲/۷ میلی‌متر است و میانگین دما ۱۵/۸ و ارتفاع از سطح دریا هم ۱۷۵۶ متر است. و این، کمی بارش به دلیل قرار گرفتن در داخل و مرکز ایران و دور بودن از منابع رطوبتی می‌باشد. و علت پایین بودن میانگین دما به دلیل وضعیت توپوگرافی و ارتفاع از سطح دریا می‌باشد.

ب) عوامل زیادی در تنوع آب و هوا دخالت دارد از جمله دوری و نزدیکی به دریا - ارتفاع از سطح دریا (موقعیت توپوگرافی) - عرض جغرافیایی - کوهستان و جهت آن‌ها.

ج) با توجه به میانگین دما در فصل بهار (۱۸/۸) و پاییز (۱۳) فصل مناسب برای مسافرت می‌باشد و در فصل تابستان به دلیل گرم بودن و رطوبت بالا که باعث شرجی شدن می‌شود زیاد مناسب نمی‌باشد. شهر رشت به دلیل نزدیکی به دریا دارای اقلیم معتدل می‌باشد. ولی شهر کرمان به دلیل دور بودن از منابع رطوبتی میزان بارش سالانه‌اش کم است. از طرفی، همین موضوع موجب خنک بودن این شهر در فصل تابستان است. در غیر این صورت یعنی اگر ارتفاع این شهر کم بود به دلیل قرارگیری در عرض جغرافیایی ۳۰° و نزدیکی به خط استوا، این شهر هم دارای دمای بالا همچون دیگر شهرهای مرکزی بود. چون عامل عرض جغرافیایی تأثیر زیادی در آب و هوا دارد همان‌طور که منطقه‌ای مثل لوت و شهداء در نزدیکی کرمان به وجود آورده است.

د) با توجه به اینکه این شهر در مرکز قرار گرفته دارای اقلیم گرم و خشک است ویژگی‌های شهرهای بیابان را دارد یعنی تابستان‌های گرم و خشک و زمستان‌های سرد و خشک است. ولی همان‌طور که گفته شد عامل ارتفاع در این شهر موجب اعتدال دمای این شهر نسبت به شهرهای مرکزی شده است و باعث شده در فصل تابستان خنک‌تر باشد.

و) شهر رشت به دلیل قرارگیری در حاشیه دریای خزر دارای آب و هوای معتدل و مناسب برای جذب گردش و همچنین پدیده‌های طبیعی دیگر مثل نزدیکی به کوه‌های البرز (دامنه‌های شمالی) و دامنه‌های سرسبز از دیگر پدیده‌های طبیعی می‌باشد.

در شهر و استان کرمان هم پدیده‌های تاریخی و هم پدیده‌های طبیعی زیادی وجود دارد از جمله وجود دشت لوت و کلوت‌ها که از پدیده‌های بسیار زیبای مناطق بیابانی ایران است و در نزدیکی این شهر قرار دارد که مورد توجه قرار می‌گیرد.